

ZDEŇKA STAVINHOVÁ

VZPOMÍNKA NA PROFESORA PhDr. VLADIMÍRA HELFERTA

Všichni, kdo jsme navštěvovali přednášky a semináře profesora Helferta, vzpomínáme na něho s úctou a vděčností. Přednášel s takovým zaujetím, že strhl všechny posluchače. Vzpřímený stál u přednášecího pultu, občas se zahleděl do okna a zamyslel se nad nějakým problémem, potom opět, jako by se vracel mezi nás, pokračoval ve výkladu. A naše obzory se rozšiřovaly, dovídali jsme se o hudbě 19. a 20. století, o dějinách opery i o otázkách z estetiky hudby. V proseminářích a v seminářích jsme poznávali hudební styly a formy, seznamovali se s vývojem notového písma apod. V roce, kdy přednášel o L. Janáčkově, sedávala na přednáškách i tichá, drobná paní a se skromným úsměvem sledovala zápal profesora Helferta, s jakým nás seznamoval s hudební tvorbou vynikajícího skladatele — jejího manžela.

Nezapomenutelné jsou vzpomínky na intenzivní práci v seminářích. Např. při rozboru sonátové formy jsme se vždy seskupili kolem klavíru a dychtivě jsme naslouchali výkladům a podíleli se na rozboru. Na neustále se střídajících referátech a při plnění seminárních úkolů jsme se učili technice vědecké práce.

Po prázdninách na začátku semestru jsme byli voláni všichni do pracovny profesora Helferta a museli jsme podávat zprávy, na čem jsme o prázdninách pracovali, co jsme prostudovali.

Přednášky i diskuse v seminářích a neméně osobnost našeho učitele na nás působily do té míry, že jsme se snažili opatřovat si aspoň v klavírním výtahu studovaná díla, abychom se jimi mohli zabývat i doma. Ze seminární knihovny jsme si vypůjčovali nové a nové knihy, a dovídali se tak o velkých postavách hudebního světa a o hudbě vůbec. O zážitcích z koncertů se diskutovalo před semináři i v nich. Mezi posluchači hudební vědy byli i výkonní hudebníci, a proto jsme byli od nich informováni o všech současných hudebních událostech.

Osobnost profesora Helferta nás strhovala do té míry, že někteří, kteří jsme studovali filologii, snažili jsme se volit i témata státních prací (nynějších diplomních) v souvislosti s hudbou. A tak i při úkolech souvisejících s těmito tématy byl profesor Helfert laskavým rádcem. Byl náročný na práci posluchačů, ale obětavě nás vedl, ba půjčoval nám i své knihy. Nesnášel žádný projev nedbalosti ani v práci, ani v chování. Vychovával nás v po-

krokových myšlenkách a byl nám nejlepším příkladem pro všechno jednání.

Přišel však pohnutý rok 1938. Nad naší vlastní se už kupily těžké mraky. Ale na jeden červnový den tohoto roku nám všem tehdejším posluchačům hudební vědy zůstává zářivá vzpomínka. Letní semestr se chýlil ke konci a profesor Helfert nás pozval na odpolední čaj k sobě do vily na kopci. Uvítal nás v ní spolu se svou usměvavou paní. A kolem slavnostně ozdobeného stolu se rozproudil živý hovor, promísený smíchem a žertý. Zkoušeli jsme např. i na tvarech čajového pečiva poznávat, kolik jsme si o vývoji notového písma zapamatovali. Slunce nás vylákalo i do rozkvetlé zahrady. Z terasy vily byl krásný pohled na Brno a na terase jsme se seznámili i s věrným strážcem vily, bělostným statným bernardýnem. Radost z úspěšně končícího roku, radost ze slunce a z přítomnosti učitele, kterého jsme měli tolik rádi, zatačovala občas v to odpoledne nás napadající znepokojivé myšlenky na další vývoj osudů naší země.

Ale od podzimu tohoto roku už pak přichází jedna pohroma za druhou. Tři dny před vyhlášením mobilizace jsem potkala profesora Helferta na ulici nedaleko fakulty. Byl rozrušen a omlouval se, že nepřinesl slíbené knihy. „Víte, pro všechny ty strašné události jsem na to zapomněl, ale přinesu vám je.“ V říjnu jsme se sice zase vrátili na fakultu, ale klidu ke studiu už nebylo. Přišel 15. březen 1939 — okupace naší vlasti. Na podzim 14. listopadu byl profesor Helfert zatčen. 17. listopadu 1939 byly zavřeny vysoké školy a mnoho našich kamarádů bylo z kolejí odvezeno do koncentračních táborů. Jen náhodně a útržkovitě jsme se dovídali o profesoru Helfertovi a obávali jsme se o jeho život. Naše obavy se vyplnily ve chvílích, kdy už jsme se těšili z osvobození naší země a kdy jsme doufali, že i on se zachrání. Ale on v ty radostné první dny svobody zápasil v nemocnici o život. Zesláblý útrapami po pobytu v koncentračních táborech přes všechnu lékařskou péči podlehl.

Válka zasáhla hluboce do našich životů a mnozí z nás se po válce k práci v oblasti hudební vědy již nevrátili. Život nás postavil před jiné úkoly a bylo nutné změnit dřívější plány. Ale přesto i my, kteří dnes pracujeme v docela jiných oborech, zůstáváme profesoru Helfertovi vděční za to, že tolik obohatil náš duševní život, že nás vedl k odpovědnosti v práci i ve vztahu k lidem a celé společnosti a že hudba, která tehdy provázela naše studentská léta, provází nás i nadále a přináší osvěžení i povzbuzení.

Po válce jsme se později opět sešli v zahradě jeho vily, abychom mu u jeho urny aspoň svou přítomností na pietním aktu poděkovali za všechno, co nám jako učitel za našeho studia i pro život dal.

A když jsem se o několik let později na hudebním večeru v Janáčkově muzeu setkala s paní Helfertovou, usmála se na mne smutně a myslím, že v tu chvíli setkání nám oběma prolétla myslí vzpomínka na to slunné červnové odpoledne v r. 1938 a na toho, který nám potom po válce tak bolestně chyběl.

VLADIMÍR HELFERT IN DEN AUGEN SEINER SCHÜLER

In der Erinnerung ehemaliger Schüler – Jan Racek, Bohumír Štědroň, Karel Vetterl, Zdeněk Blažek, Theodora Straková, Robert Smetana und Zdeňka Stavinohová (die sich nach dem Absolutorium der philosophischen Fakultät in Brünn der Philologie widmete, aber auch musikwissenschaftliche Vorlesungen und Seminare besuchte) – wird Helferts menschliches und wissenschaftliches Profil von verschiedenen Seiten beleuchtet. In der Erinnerung seiner nächsten Schüler steht er als Begründer der Brüner musikwissenschaftlichen Schule, als hervorragender Musiker und Organisator des Musiklebens der Stadt und des Landes, als Pädagoge mit aufrichtigen Beziehungen zu seinen Hörern und nicht zuletzt als fortschrittliche Persönlichkeit des tschechischen Kulturlebens.

